
Пам'яті
Юрія Юрійовича Керчі
(3.01. 1936 р. – 6.03.2015 р.)

6 березня 2015 р. пішов з життя Керча Юрій Юрійович доктор хімічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент НАН України, провідний науковий співробітник ІХВС НАН України, вся трудова діяльність якого пройшла у стінах нашого інституту.

Ю.Ю. Керча народився 3 січня 1936 р. у с. Страбичово, Мукачівського району, Закарпатської обл. Навчався у Страбичівській семирічній школі, а в 1953 р. закінчив Мукачівську СШ №16 і в тому ж році поступив на хімічний факультет Ужгородського державного університету. Після закінчення вузу з 1958 до 1960 р. працював інженером-хіміком у хімічній лабораторії ґрунтового-дослідної партії УЖДУ.

У 1960–1963 рр. Ю.Ю. Керча навчався в аспірантурі Інституту фізіології рослин АН України (м. Київ). За цей час у відділі полімерів виконав і у 1963 р. захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня кандидата хімічних наук.

З 1963 р. Ю.Ю. Керча працює в Інституті хімії високомолекулярних сполук НАН України молодшим науковим співробітником, старшим науковим співробітником (1966 р.), завідувачем лабораторії (1971 р.), завідувачем відділу (1975 р.), заступником директора з наукової роботи (1978 р.).

Наукове звання старшого наукового співробітника йому присвоюється у 1968 р.

У 1973 р. Ю.Ю. Керча захищає докторську дисертацію за темою „Структура та властивості поліуретанів і вплив на них дисперсних наповнювачів”.

У 1990 р. Ю.Ю. Керча обирається членом-кореспондентом НАН України, а в 1993 р. – академіком Української технологічної академії.

Ю.Ю. Керча – відомий вчений-хімік у галузі високомолекулярних сполук, зокрема, провідний фахівець з фізикохімії та модифікації поліуретанів, які є найбільш універсальним класом високомолекулярних сполук. Під його керівництвом і за його участю виконані піонерські дослідження структури, кінетичних, термодинамічних, пружно-еластичних, а також інших властивостей поліуретанів та їх систем. Встановлено основні закономірності взаємозв'язку хімічної будови зі структурою і властивостями цих полімерів, шляхи їх спрямованого регулювання та модифікації.

Встановлено, зокрема, що специфічність поліуретанових еластомерів, яка проявляється у широких можливостях регулювання їхніх пружно-еластичних властивостей, високій стійкості до стирання, здатності до самозаліковування дефектів при деформації та ін., є наслідком високої рухомості сітки вторинних фізичних зв'язків, зумовлених наявністю різних за природою та кількістю, здатних до специфічних взаємодій, функціональних груп, а також високою термодинамічною гнучкістю олігомерних складових їх макроланцюгів. Вивчено характер сегрегаційних процесів і мікрогетерогенну структуру поліуретанових іономерів, пов'язаних із виникненням у них нових типів міжмолекулярних фізичних зв'язків.

Встановлено особливості впливу на кінетику кристалізації та термодинаміку деформації поліуретанів різної хімічної будови та фазового стану, гідрофільних і гідрофобних дисперсних наповнювачів.

Виявлено ефект опосередкованого підсилення сегментованих поліуретанів дисперсними наповнювачами, який полягає у тому, що наповнювач, сприяючи сегрегації жорстких блоків, зміцнює таким чином жорсткі домени, які виконують роль вузлів фізичної сітки у полімерній системі та ін.

Ю.Ю. Керчею розроблено наукові основи та сформульовано основні принципи структурно-хімічної модифікації вуглеводневих та уретановмісних еластомерів, що базуються на використанні при модифікації реакційноздатних і функціональних олігомерів та їх систем, дія яких спрямована на регулювання мікрогетерогенності системи, її підсилення та функціоналізацію.

Фундаментальні дослідження Юрія Юрійовича практично цілеспрямовані і взяті за основу при розробці функціональних полімерних матеріалів із покращеними експлуатаційними характеристиками для потреб різних галузей промисловості, машинобудування, побуту, зокрема, монолітних і мікропористих еластомерних матеріалів, отриманих за технологією реакційно-інжекційного формування.

Ю.Ю. Керча – автор і співавтор понад 450 наукових праць і 21 винаходу. В академічному видавництві „Наукова думка” видрукувані його та з його участю монографії „Структура и свойства полиуретанов” (1970 р.), „Физическая химия полиуретанов” (1979 р.), „Инфракрасные спектры и структура полиуретанов” (1987 р.), „Структурно-химическая модификация эластомеров” (1989 р.). Цикл його праць „Хімія та фізико-хімія поліуретанів сегментної будови” відзначений премією ім. Л.В. Писаржевського НАН України (1987 р.), а цикл праць „Структурно-хімічна модифікація еластомерів” – премією А.І. Кіпріанова НАН України (1996 р.).

Тривалий час Ю.Ю. Керча обіймав за сумісництвом посаду професора в Харківському політехнічному інституті, де читав курс лекцій з колоїдної хімії полімерів. З 2005 р. він Почесний доктор Ужгородського національного університету.

Ю.Ю. Керча – член відділення хімії НАН України, Вченої ради Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України та Спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій при ІХВС НАН України, заступник голови Наукової ради НАН України з проблем „Хімія і модифікація полімерів” і головного редактора „Полімерного журналу”, Спеціалізованої вченої ради із захисту докторських дисертацій при Інституті колоїдної хімії та хімії води ім. А.В. Думанського НАН України, а також був членом Спеціалізованих вчених рад із захисту докторських дисертацій при Київському національному університеті ім. Тараса Шевченка та Київському національному університеті технологій і дизайну. Протягом тривалого періоду Юрій Юрійович обіймав посаду заступника голови експертної ради з органічної хімії ВАК України. Йому завдячують своїм науковим становленням 4 доктори та 13 кандидатів наук.

Ю.Ю. Керча своєю багаторічною плідною науковою, науково-організаційною та педагогічною діяльністю вніс гідний вклад у становлення і розвиток Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України та розвиток полімерної науки в Україні.

За значний особистий внесок у розвиток науки та створення національних наукових шкіл Ю.Ю. Керчі у 1996 р. Указом Президента України присвоєно почесне звання „Заслужений діяч науки і техніки України”. Успіхи Юрія Юрійовича у науковій та науково-організаційній роботі відзначені орденом Дружби народів, трьома державними медалями, орденом «За розбудову України» ім. Михайла Грушевського IV ступеня, заснованого НАН України, Міжнародною Георгіївською Академією безпеки і права та МАРТІС «Золота Фортуна», відзнакою НАН України «За наукові досягнення», трьома Почесними грамотами Президії НАН України та ЦК профспілки працівників НАН України, Подяками ВАК України, Київської міської держадміністрації та ін.

Для всіх, хто знав Юрія Юрійовича, працював і спілкувався з ним, Він був не тільки прекрасним керівником і вчителем, а й добрим порадиником і другом. Він був для нас рідною людиною, завжди поділяв наші радощі і наші турботи.

Світла пам'ять про Юрія Юрійовича завжди житиме в наших серцях, Він завжди буде з нами.